

СУЧАСНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗРОБКУ МЕТОДИКИ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Загальновідомо, що передумовою планування є прогнозування, яке являє собою відкриття реальних тенденцій, станів розвитку бізнесу в майбутньому, а також альтернативних шляхів розвитку і термінів їх здійснення. Прогноз повинен дати суб'єсту підприємницької діяльності уявлення про напрям розвитку, засоби досягнення мети, результат його дій. Планування є органічною частиною та продовженням прогнозу, тому їх відокремлення є недоречним. Це відноситься до соціально-економічної структури суб'єкта в цілому.

Прогноз тлумачать як науково обгрунтоване судження про можливий стан об'єкта в майбутньому. Дивлячись на те, як інформаційні технології поступово поглинають своїм розвитком, і як наслідок їх раціональне використання у прогнозуванні дасть нам змогу не тільки зрозуміти майбутній стан об'єкта, а й розрахувати певний план дій для його подальшого погресу [1, с.17]

Відповідно до системним підходом на вході СЕС можна виділити такі елементи (об'єкти), які впливають на функціонування і розвиток СЕС і є при розробці прогнозів її «прогнозним фоном»:

- світова система, її стан, перспективи розвитку, основні характеристики, що впливають на функціонування і розвиток СЕС;
- природний потенціал (наявність і якість природних ресурсів і тваринного світу);
- людський потенціал (рівень освіти і здоров'я людей);
- науково-технічний потенціал (штучна природа) [2, с.8].

В даний час налічується близько 150 методів прогнозування, в той же час на практиці широко використовуються при соціально-економічному прогнозуванні тільки 20-30 з них. Класифікація найбільш поширених методів прогнозування представлена на рис. 1, що умовно поділяються на інтуїтивні і формалізовані [3, с. 27].

Рис.1 - Методи і моделі побудови і здійснення процесів прогнозування

Інтуїтивне прогнозування застосовується тоді, коли об'єкт прогнозування або занадто простий, або настільки складний, що аналітично врахувати вплив багатьох факторів практично неможливо. Залежно від загальних принципів дії інтуїтивні методи ділять на дві групи: індивідуальні експертні оцінки і колективні експертні оцінки. До групи індивідуальних експертних оцінок можна включити такі методи (за принципом - спосіб отримання прогнозної інформації): метод інтерв'ю, аналітичні доповідні записки, написання сценарію та ін. До групи колективних експертних оцінок входять наступні методи: анкетування, метод комісій, метод мозкових атак і ін. Отримані експертні оцінки використовують як кінцеві прогнози або в якості вихідних даних в комплексних системах прогнозування.

Формалізовані методи прогнозування базується на використанні переважно фактографічних джерел інформації, проте в деяких ситуаціях можливе використання і експертної інформації. За своїм змістом вони представляють собою генератори прогнозної інформації, побудовані за допомогою математичних методів і моделей [4, с. 54].

На даний момент, у сучасному світі, найбільш поширеними інструментами обґрунтування соціально-економічних прогнозів за допомогою методів математичного моделювання можна назвати:

- економіко-статистичні (економетричні) методи і моделі;
- математичні методи обробки експертної інформації;
- методи прогнозування на основі дескриптивних моделей (статичних і динамічних).

Аналіз галузей СЕС за допомогою цих методів в сукупності дає уявлення про те, як розвивається держава, наскільки міцно економічне становище як всередині країни, так і на світовій арені. Соціальний аспект також дуже важливий, тому що він є основною характеристикою при аналізі стабільності тієї або іншої країни, і нерозривно пов'язаний з економічним аспектом.

Одним з провідних напрямків дослідження соціально-економічних процесів в даний час є імітаційне моделювання, яке дає можливість визначати перспективний стан і тенденції розвитку системи оцінювати наслідки прийнятих рішень на основі комп'ютерних моделей в діалоговому режимі. Сучасний рівень розвитку засобів обробки інформації дозволяє переходити від окремих методів прогнозування до системи підтримки прийняття рішень. Тому аналіз і прогнозування соціально-економічних систем важливий для подальшого розвитку країни.

Список використаної літератури:

1. Андреев А. В. Регіональна економіка: Підручник для вузів.- СПб: Пітер, 2012. - 464 с.
2. Писарева О.М. Методи соціально-економічного прогнозування: Підручник / ГУУ - НФПК, М., 2003 – 365 с.
3. Новікова Н.В., Поздеева О.Г. Прогнозування національної економіки, Навчально-методичний посібник, Скатеринбург, 2007. - 568 с.
4. Тихонов Е.Е. Методи прогнозування в умовах ринку: Навчальний посібник, Невинномиськ, 2006. - 381 с.
5. Бобровська О.Ю. Еволюція прогнозування розвитку соціально – економічних процесів: стан і напрямки удосконалення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boysnu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boysnu.pdf).
6. Пілько А.Д. Прогнозування соціально-економічних процесів: Конспект лекцій. - Івано-Франківськ, 2011. – 85 с.